

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Quæ donationes non indigent insinuatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

quibus mox infra, §. 2. num. 6. mentionem faciam, præcipit absolute, & sine limitatione donationes insinuari debere, (& quidem tum in loco, ubi ea fit, tum in loco, ubi sunt bona donata) Cum enim dicta statuta non taxent quantitatem, recte usus subsecutus explicuit quancunque.

An Donatio non insinuata tunc sit invalida?

10. Inquires primò: Si quis donet sine insinuatione rem valentem, verbi gratiâ, mille solidos, esse invalida tota donatio quoad mille, an solum quoad id, quod excedit illos quingentos solidos, id est, quoad 500.

Respondeo. Solum quoad excessum. Quare in casu dicto valebit quoad quingentos, non verò quoad alios quingentos. Ratio hujus rei nulla alia est, nisi quia expresse definitur in Jure, l. Sancimus. C. de Donat. aliisque Jurib. adductis à Diana p. 8. r. 6. res. 46.

An donatio non insinuata, sed juramento firmata sit valida, & revocari non possit, colligi potest ex supra. dictis in simili, cap. 4. §. 4. Vide etiam Dianam loc. cit. res. 51.

Donata sine Insinuatione.

11. Inquires secundò: Excessum supra quingentos solidos modo explicato mihi sine insinuatione donatum, possuntne retinere in foro conscientie?

Respondeo, posse cum Delugo t. 2. de Inst. disp. 23. num. 156. Vide etiam Dianam cit. res. 53. donec à donatore repetatur modo, quo dixi nuper de donatione omnium bonorum, ipse autem semper poterit repetere, si volet, etiamsi sciat, nullam in donatione irrepisse fraudem, vel vim, quia hanc facultatem illi Leges concedunt. Posse donatorem cedere huic juri, ut scilicet valeat sua donatio sine insinuatione saltem in foro conscientie, significant nonnulli Doctores apud Dianam par. 8. r. 6. res. 52.

§. II. Quænam Donationes, quævis excedentes 500. solidos non indigent Insinuatione?

1. PRIMò, Donatio facta causa piæ (inter piæ esse numerandam causam redimendi captivos, dubium tibi ne sit) ita communiter Doctores apud Dianam p. 8. tract. 6. res. 49.

2. Secundo, facta Principi summo, vel facta à Duce Militibus de rebus mobilibus.

3. Tertio, Donatio facta in remunerationem.

4. Quarto, facta ob causam. Et quidem donationem Patris, atque, ex meliore sententia, etiam Matris, factam Filio contemplatione Matrimonii ejusdem filii, esse ob causam, diximus l. 5. in Dec. c. 4. §. 2. & docet Menoch. cons. 261. Quare hic consequenter dicendum insinuatione non indigere ex vi Juris communis.

5. At nota, donationem extranei factam alicui, etiam contemplatione Matrimonii non esse ex causa, sed protus liberalem, quia est voluntaria, & non procedens ex radice necessitatis, cum extraneus non obligetur curare Matrimonium alterius. Lege de hoc latè Marius Cuccelli, t. 1. de Donat. disc. 2. par. 6. à n. 7. atque adeo certum est, semper hanc extranei donationem esse modo supraddicto insinuandam.

6. Dixi (ex vi juris communis) nam in jure nostri Regni Siciliæ communiter nostri Doctores docent, donationem Patris, vel Matris filiis factam, etiam ob Matrimonii causam, debere insinuari, id enim præcepit Capitulum 61. Regis Ferdinandi, & novissimè constitutio Comitris Castri Protege, anno 1618. §. 2. Sed rostragatur nihilominus item Cuccelli t. 2. de Donat. disc. 1. speciali 4. contendens, dictum nostrum Jus municipale aliud intendere, non autem necessitatem Insinuationis. Illum ad, si tibi est otium; monitus tamen à me, ut Insinuationem

prædictam ne negligas, tum, si lites, quantum abrumperes potes, abrumpas, tum, quia praxis hestri Regni dictum Capitulum Ferdinandi, dictamque Castri Constitutionem, ad literam, observat, ut supra, §. 1. num. 9. dictum est.

7. Quintò, donatio causa mortis.

8. Sextò, donatio, quæ uxor sua bona donat viro in dotem.

Id quod Diana p. 8. r. 6. res. 47. extendit etiam ad sponsalitiâ largitatem, sed hæc jure communi, nam in nostro municipali jure idem dic, quod dictum est modò num. 6.

9. Septimò, Donatio honorum, quæ Religiosus secum affert ad Monasterium, dum professionem emittit.

10. Hæ septem donationum Classes validæ sunt sine insinuatione, ut habent jura Civilia, & docent communiter Doctores, quorum multi citantur à Diana loc. cit. Ratio autem prior est, quia Legislator Civilis non potest leges condere in detrimentum operum bonorum.

11. Ratio secundæ est, quia donatio facta Principi, vel à prædicto Duce excipitur ab insinuatione in dicta l. Sancimus.

12. Ratio tertiæ est, quia remuneratoria, in rigore non est pura donatio, ut supra indicavimus cap. 2. §. 2. num. 2. Unde donationes reciproca, seu colligata inter fratres, de quibus dixi c. 4. §. 2. num. 7. Si fiant in recompensationem, ut ibi explicavimus, non indigent insinuatione, indigent verò, si fiant absolute, & independenter, quia illæ non sunt puræ donationes, hæc autem sunt.

13. Huc etiam reduco donationem, quæ Filius moderatum aliquid donat Patri, ob emancipationem, ejusmodi enim donatio remuneratoria est: Filius enim accipit à Patre Beneficium solutionis à Patria potestate, Pater autem accipit Beneficium, non amplius alendi filium. Sed cur hæc Beneficia invicem non compensentur, & consequenter quod datur, quamvis propter ipsam emancipationem, cur non dicatur pura donatio indigens insinuatione? Sanè ita cum Pinello tenere videtur Molina citatus, sed non exceptus à Delugo, disp. 23. de Inst. num. 162.

14. Ratio quartæ est, quia non est pura donatio ea, quæ fit ex causa, nam donatio, v.g. quam alicui facis, ob obsequium, seu laborem pro te impensum, vocari non poterit liberalis, seu pura.

15. Huc reduco donationem factam ad reparandam domum, quæ ruinâ cecidit, vel ex igne destructa est, dummodò donata ad illum solum usum expendantur. Ratio est, quia reparatio domus causa legitima est, cum ad bonum publicum faciat, reparari domus, & ita decernitur in jure, l. penult. C. de donat.

Ratio quintæ est, quia donatio causa mortis, ut supra vidimus, potius est ultima voluntatis dispositio, quam donatio. Esto, aliqui cum Julio Clar. q. 17. dicant, donationem causa mortis indigere insinuatione, quod certè etiam probabile est.

16. Ratio sextæ, & septimæ est, quia illæ non sunt donationes, nam sunt quid consequens ad personam, &c.

Sed quid primò, de remissione debiti?

Respondeo, distinguendo: Nam remissio debiti juris acquisiti, si excedit prædictam summam, sub pœna nullitatis est insinuanda. At verò remissio juris acquirendi non est necessitatio insinuanda. Ratio est, quia illa æquivalere donationi, non autem hæc, quæ solum est non acquisitio. Nam propterea Confessio, quæ, dote non soluta, fateatur Maritus, solutam esse, indiget insinuatione, quia est remissio juris acquisiti.

17. Quid secundò, de donatione pluribus facta?

Respondeo, si donatio pluribus facta simul, eodè tempore fiat, invalida est quoad excessum, si non insinuetur

insinuat, etiam si donator dicat, se facere diversas donationes, quia adhuc est donatio excedens. Idem die, si ejusmodi donatio sit diversarum rerum, ut si quis donaret equum, praedium, vestem, quae quamvis singulae non excedant, excedunt tamen simul junctae. Relege *l. Sancimus*, ubi Legillator hanc donationem pluribus factam insinuationi subiectam vult, & merito, quia sic depauperari etiam facile quis potest.

18. At verò, si successive fiat pluribus, insinuatione non indiget, quia tunc verè sunt multae donationes, quarum nulla, ut supponimus, excedit summam quingentorum solidorum. Rege Molinam, *d. 27. 8.* & *Rebellum p. 2. lib. 18. q. 6. num. 7.* alioque apud Dianam *par. 8. tract. 6. ref. 48.*

19. Hinc, si quis donet censum, qui uno anno non excedit quingentos solidos, excedit autem unitum cum aliis annis, si quis, inquam, donet ejusmodi censum exigendum per multos annos, sed solum durante vita donatarii, vel ipsius donatoris, non indiget insinuatione, quia sic censetur multae donationes distinctae, cum enim vita possit durare solum per annum, modica judicanda est donatio, quae sit certa, quae autem correspondet aliis vitae annis, cum sit certa, non est censenda vera donatio. Contra verò, si quis donet eundem censum exigendum à successibus donatarii, & solvendum ab haeredibus donatoris; ut etiam si quis donet eundem censum, determinando tot annos, quibus pensiones census excedant quingentos solidos, indiget insinuatione, quia tunc donatio praesumitur esse facta per modum unitus. Ita clarè decernit dicta *Lex Sancimus*, §. ult.

20. Quid tertio, si contra, hoc est, si multi, v. g. decem, aliquid mihi donent, quorum singulorum donatio non excedat, omnium verò excedat summam 500. solidorum?

Respondeo: Onate *t. 2. de contr. tract. 10. d. 30. n. 139.* sic distinguit: Si ii decem, communicato consilio, donent uni tibi, insinuatione opus esse, quia est una donatio. Si verò singuli per se donent, insinuatione opus non esse, quia sic, sunt plures donationes. Haec Onate, nullam rationem, nec auctoritatem ullam afferens. Non est igitur approbandus, nisi fortè loquatur de donatione facta à multis, qui constituunt unam personam moralem, ut, si Universitas, Civitas, Capitulum donaret, tunc enim esset verè una donatio. Quòd autem, si secus intelligatur, approbandus non sit, patet, quia intentio legis est moderari effusas largitiones, hoc est, prodigalitem ex parte donantis. At quae effusio est, si mille, v. g. homines, communicato consilio, donent tibi singuli ex propriis bonis solidum unum?

CAPVT VI.

De Revocatione Donationis.

AD tres reducuntur causae, ob quas, tum in foro conscientiae, tum in foro externo revocari queat donatio (multò magis promissa donandi) sive solum acceptata, sive etiam omni ex parte completa per traditionem rem exhibitam. Prima causa est ob ingratitudinem. Secunda ob prolem, postea susceptam. Tertia, ob inofficiosam donationem. Breviter de singulis, nam quia satis plenè hæc causae expenduntur à Jurisperitis, & Theolog. adductis à Delugo *d. 23. de Inst. à n. 167.* & Bonacina *d. 3. de contr. quest. 13. part. ultim.* ideo in his operæ pretium nobis erit, necessaria dumtaxat afferre, cætera refecare.

§. I. Revocatio Donationis liberalis ob ingratitudinem Donatarii.

Hujusmodi ingratitudinem, quae concedit facultatem revocandi rem donatam, & quidem etiam,

teste Dicast. Molin. alioque citatis à Diana, *d. 27. q. 14.* fructuum ex ipsa perceptorum post lris constitutionem in quinq. casibus locum habere faciunt. 2. Primò, quando donatarius atrociter injuriam contra donatorem effundit, intellige, ex rebus factis, etiam quando, licet non verbis, factis tamen atrociter injurius, ut, si, v. g. cornua ad donatorem pulsaffigat.

3. Secundò, quando manus impias inferat in donatorem.

Tertio, quando notabile, & grave eidem detrimtum faciat.

4. Quarto, quando vitæ periculum, sive per se, sive per alium eidem affert.

5. Quintò, quando donatarius non vult implere voluntatem, sub quibus donans rem fortè donavit. Vobis tamen, quae dicam *n. 15.*

6. Nota primò, hanc revocationem ob ingratitudinem habere locum etiam in Legato, teste Molin. *lib. 1. v. Legatum*, Bonac. *de contr. d. 3. q. 13. p. ult. n. 5.* ubi Legatarius injurius atrociter effert Testatori, v. g. nolens dicit Testatoris uxorem, &c.

7. Nota secundò, in praedictis committendis, debet in culpa esse donatarius: Unde, si justo, v. g. donatorem homicidam accuset, si justè suam uxorem, quamvis cum damno donatoris, si justè, ut se debeat donatorem occidat, &c. non potest ipsi revocari donatio, quia, ubi non adest culpa, nec ulla debet poena.

8. Nota tertio, ejusmodi ingratitudo debet coram judice certo probari. Donec ergo quis condecernat à judice, poterit sibi retinere donata, nec poterit donat ex se illa recollumere, nec si extra judicium, sententiam petat, poterit obligare donatarium ad reddendum. Ita Delugo, Mol. Fagund. alique excepti à Diana, *p. 2. n. 1. ref. 58.* Ratio est, quia ad poenam non obligatur quis post sententiam judicis.

9. Illud concederem cum Lessio, ac Rebello, quae sequitur, adducitque Bonac. *l. c. p. ult. n. 8.* cum qui gratiam rem donare, nec dum illam tradidit, posse non recedere ac sibi retinere, si Promissarius aliquam ingratam notam ex praedictis contraxit, nec aliud exire liceat illi, quia certe non videtur, se voluisse obligare ad tradendam rem promissam in tanta ingratitudinis circumstantia.

10. Dicastill. *l. 2. tr. 5. d. 1. d. 7. num. 107. & 110.* apud Dianam *l. c.* tamen sustinet, si aperte constet de ingratitudine donatarii, posse donatorem ex se recollumere rem donatam, occultèque compensare, quia tota vis potestatis revocandi fundatur in defectu conditionis implicitè expressae in donatione, id est, si donatarius ingratum non commiserit: quae certè sententia non est improbabilis.

11. Nota quarto, quid, si ingratitudo æqualis, vel gravior committatur à donatario, præter eas quinque, quae modò numeravimus, eodem modo poterit donatorem donator revocare?

Respondeo, eodem modo, putant plures apud Molin. *d. 28. n. 8.* quod etiam amplectitur Diana, *p. 1. tr. 6. ref. 14.* sed ipse Mol. Rebell. Turri apud Delugo, *l. c. n. 173.* id quaquam concedunt, nam hæc potestas revocandi donationem, cum sit ex probabiliori opinione solum de jure positivo Legum, non verò de jure nature, sive de odiosa, solum restringenda est ad expressa à Legibus. Non ita diceret Dicastillus, qui modò fundavit revocationem ejusmodi revocationis ob ingratitudinem in opposita implicita conditione: *Nisi Donatarius ingratum commiserit.*

12. Illud ego noto, esse tam amplam tertium causam allatam *num. 3.* ut plures comprehendat ex illis, quae sunt similes fortalè vocares, sed illae verè sunt ex expressis accuratius expendantur.

13. Denique, si donans, cognita injuria, dum vitæ donationem non revocavit à donatario modis dictis ingrato, nec revocare inceperit, judicari possit, factam esse revocationem.